

# Innhold

|                                 |                                                                      |     |
|---------------------------------|----------------------------------------------------------------------|-----|
|                                 | Forord .....                                                         | 4   |
| <i>Lara Domeneghetti</i>        | En innføring i Tylldalsstolen.                                       |     |
|                                 | Rekonstruksjon og historisk bakgrunn .....                           | 5   |
| <i>Anne Marit Eggen</i>         | På leting etter kopier av Tylldalsstolen .....                       | 13  |
| <i>Ola Rye</i>                  | Postkort fra Alvdal .....                                            | 20  |
| <i>Grete-Mimmi Mælen</i>        | Historier fra Hobdsetra, Tynset .....                                | 38  |
| <i>Egil Simensen</i>            | 100 år med Tynset bygdemuseum. 1923 – 2023.....                      | 40  |
| <i>Kirsten Frønæs</i>           | Museumsparken på Tynset og det store nasjonsbyggingsprosjektet ..... | 53  |
| <i>Per Hoamstad</i>             | Moderne byggeskikk gjør sitt inntog.                                 |     |
|                                 | Mansardtak og amerikanske låver i Nord-Østerdalen .....              | 60  |
| <i>Per Arne Tollefshagen</i>    | Per Magne Grue som fotograf .....                                    | 69  |
| <i>Rune Alander</i>             | Hotelleier Andreas Erlandsen .....                                   | 76  |
| <i>Maren Kværness Halberg</i>   | Å tåle sitt liv. Møte med Ola Jonsmoen .....                         | 79  |
| <i>Randi Arnestad</i>           | Engros og detalj. Små ting kan fortelje historie .....               | 84  |
| <i>Rannveig Fridtun Øyen</i>    | Bjørnen og Ræven i Vingelen Meieri.....                              | 92  |
| <i>Sigdrid Vingelsgård</i>      | Tynset Jazz- og viseklubb 1978 – 1983.....                           | 95  |
| <i>May Kari Wagenius Distad</i> | Husmorferien. Ferien som fløt frem på «husmorbølgen» .....           | 109 |
| <i>Grete Langodden</i>          | Kvinnens Frivillige Beredskap – KFB                                  |     |
|                                 | Glimt fra arbeidet i Nord-Østerdalen .....                           | 127 |
| <i>Arild Alander</i>            | Buss- og godsruiter gjennom Kvikne .....                             | 133 |
|                                 | Om forfatterne .....                                                 | 142 |
|                                 | Årsmelding 2022                                                      |     |
|                                 | Anno Musea i Nord-Østerdalen .....                                   | 144 |

# Forord

Lektor og kulturpersonlighet Arne Dag Østigaard gikk bort i 2023. Han var leder i Tynset museums og historielag fra 1971 til 1979. Han var aktiv i en periode hvor det skjedde mye. Han var en av initiativtagerne til å opprette en museumsstilling i regionen. Det førte til ansettelse av Per Hvamstad som konservator og etter hvert første leder av Nordøsterdalsmuseet. Det var starten på profesjonaliseringen av museumsarbeidet i regionen. Arne Dag var en betydelig bidragsyter til Årboka. Han er oppført med hele 21 bidrag, med svært variert tematikk. Han har også skrevet flere bøker med temaer som spenner fra regionens gruvehistorie, Arne og Hulda Garborg, Tynset sjukehus, Heksene i Rendalen, Steinalderen i Nord-Østerdalen. Lista er enda lengre. Arne Dag lever videre gjennom sitt engasjement og arbeid for regionens kulturhistorie og Musea i Nord-Østerdalen vil minnes ham med takknemlighet og respekt.

Vi er stolte over å kunne presentere den 41. utgaven av Årbok for Nord-Østerdalen. Eller bare årboka som vi kaller den internt. Årboka krever mye tid og ressurser av oss hvert år, men vi mener at det er det verd. Årboka tilbyr mange engasjerte skribenter en mulighet til å publisere arbeid og nå et publikum. Den gir også våre egne fagpersoner en publiseringsarena.

I redaksjonsarbeidet tilstreber vi oss alltid å presentere variasjon i både tema, tid og regionens geografi. Det synes vi at vi har lyktes bra med i år også. Årets utgave har flere erfarne skribenter, og også noen som bidrar med sin første artikkel. Vi takker alle sammen for deres bidrag.

Det er Arild Alander hos oss som tar hoved-ansvaret for oppfølging av forfatterne, korrektur og oppfølging av produksjon. Vi velger å bruke Smith Reklame med Per Roar Øian til setting og trykking. Lokal tilhørighet og korte kommunikasjonslinjer bidrar til et godt og effektivt samarbeid.

Jeg vil ikke bruke mye tid på presentasjon av enkeltbidragene her. Innholdsfortegnelsen taler godt for seg, og alle bidrag er svært lesverdige.

Jeg gjør et lite unntak for bidraget til Lara Domeneghetti om Tylldalsstolen. Hun er fra Italia, er treskjærer og bor i Ålesund. Hennes artikkel er et sammendrag av hennes mastergradsprosjekt i historisk treskjæring ved City & Guilds of London Art School i 2019. Den er oversatt til norsk av Ellef Røe. Artikkelen viser den unike statusen Tylldalsstolen har som et av få godt bevarte objekter fra norsk middelalder. Stolen oppbevares i dag på Historisk museum i Oslo. Hvordan stolen har «overlevd» reformasjonen, dansketiden og unionen med Sverige er interessant i seg selv. Mange unike middelalder-gjenstander gikk tapt eller ble fraktet ut av landet i denne perioden. Kanskje plasseringen i ei lita kirke i Nord-Østerdalen er det som berget stolen fra historiens mange farer? For oss i dag er den et vindu tilbake i tid. Det er spennende hva den gjennom fantastisk treskjærerkunst kan fortelle oss om forestillingsverdenen i middelalderen.

Vi ønsker dere god lesing!

Ramsmoen, september 2023  
Redaksjonen for Årboka  
Geir Arne Mælan (avdelingsdirektør)